

SEKSUELL TRAKASSERING: Gjelder ikke metoo for unge, mannlige asylsøkere?

Kvinner som misbruker menn

22. september kunne vi lese en rystende avsløring i VG: unge menn på asylmottak føler seg utnyttet og presset til seksuelle forhold. Ekstra ille er det at presset utøves av kvinner som jobber som frivillige for å hjelpe de unge asylsøkerne til å orientere seg i det norske samfunnet. Saken er illustrert av fotografier av de unge, anonymiserte mennene som forteller sin historie, i bar overkropp i naturen. En rimelig spesiell måte å presentere individer som forteller om vanskelige overgrepssituasjoner.

Det er klassisk maktmisbruk. Kvinnene blir viktige personer i de unge asylsøkeres liv. De vinner tillit, og de unge mennene er avhengige av hjelperne i en sårbar og ensom tilværelse i et nytt land. Kvinnene på sin side er ressurssterke, har nettverk og mulighet til å gjøre den usikre hverdagen til asylsøkerne lysere. Mennene får gaver, penger og hjelp. Det kan gjøre det vanskelig å avvise kvinnene som initierer og presser på for seksuelle relasjoner. Det er en form for «grooming» som kan gjøre det vanskelig å si nei.

VG fulgte opp med flere saker, det viser seg at det ikke finnes noen varslingsrutiner for unge menn som opplever sexpress fra frivillige og ansatte på asylmottak. Det viser hvilken blindsonen denne problematikken er.

Forsker Silje Sønsterudbråten har undersøkt forholdene for enslige mindreårige asylsøkere i Norge, og forteller om at ansatte var bekymret for flørting mellom ansatte og beboere, og enkelte kvinners seksuelle undertoner i kommunikasjonen med guttene. Hun etterlyser kartlegging av omfanget av dette problemet, og at gode varslingsystemer må komme på plass. Det har også vært rapportert om lignende hendelser i Sverige.

Seniorrådgiver Jon Ole Martinsen i organisasjonen NOAS, som bistår asylsøkere juridisk, tar selvkritikk og peker på noe som er både interessant og urovekkende: det har vært forsøkt kommunisert at unge menn befinner seg i avhengighetsforhold til eldre kvinnelige hjelpere, men det har ikke blitt fanget opp på samme måte som hvis det var en mindreårig eller ung kvinne som fortalte det samme. Unge menn har for eksempel fortalt at de bor hos kvinner som er en del år eldre enn dem, og ved oppfølgings-spørsmål om bosituasjonen har svart «ja, du vet», kommet med sleivete kommentarer eller ledd det bort.

Kan ikke gutter og unge menn forvente sammen lydhørhet, støtte og hjelp til å håndtere situasjoner, som unge kvinner på flukt?

Avsløringene i VG skapte ingen stor debatt, selv om den forteller om grovt

ASYLSØKERE: Kvinnene vinner tillit, og de unge mennene er avhengige av hjelperne i et nytt land, skriver Linda Noor.

ILLUSTRASJONSFOTO: ISTOCK

maktmisbruk av særdeles sårbare individer. Kan noe av grunnen være holdningene og fordommene vi har ovenfor både eldre kvinner som overgriper, og unge mannlige asylsøkere som ofre? Går eldre kvinner under radaren som seksuelle overgripere, fordi kvinnen i mye større grad enn menn, blir sett på som aseksuelle når de kommer opp i årene?

Blir beskyttelse av unge mannlige asylsøkere neglisjert fordi det er en gruppe som ofte blir sett på som overgripere og farlige? Det er de som må lære likestilling, men likestilling gjelder ikke dem? Det ble med rette massiv medieoppmerksomhet og debatt da flere hundre kvinner opplevde seksuell trakassering, tyveri og overgrep under nyttårsfeiringen i Köln for to år siden, hvor flertallet av gjerningsmennene hadde ikke-vestlig bakgrunn. Men det manglende engasjementet for unge mannlige asylsøkere som blir seksuelt

utnyttet av eldre, norske kvinner, er påfallende.

En annen aktualisering av denne problematikken er den norske filmen «En affære» som kan sees på kino nå i høst. Filmen handler om en kvinnelig lærer i førtiårene og hennes intense seksuelle relasjon til den 16 år gamle eleven Markus. Dagbladets filmanmelder, Inger Merte Hobbeltstad, har beskrevet estetikk, musikken, det varme lyset og nærbildene av naken hud, mer i gate av «Fifty Shades of Grey» enn norsk sosialrealisme. Hun skriver i anmeldelsen at kameraet dyrker kroppen til den unge, mannlige skuespilleren. Bør det i større grad problematiseres at slike erotiske fremstillinger av en kvinnelig maktperson og ung elev kan oppfattes som attraktivt, normaliserende og uskyldig moro? Filmen har gjennomgående fått høye terningkast, men debatten om innholdet lar vente på seg.

I kjølvannet av metoo-bevegelsen er dette temaet mer aktuelt en noen gang. Jeg frykter at vi vil se stadig mer av seksuelt maktmisbruk utført av kvinner. Det er ingen grunn til å tro at kvinner i mindre grad enn menn blir korrumpert av makt og skyver til side anstendigheten for lysten. Vi må være like på vakt overfor seksuelle overtramp fra kvinner, som vi er overfor menn. Det er nettopp det likestilling handler om: bevisstgjøring av maktstrukturer, utjevning av ulikhet mellom kjønnene og en god beskyttelse av den svake part, uavhengig av om det er en kvinne eller mann.

Jeg frykter at vi vil se stadig mer av seksuelt maktmisbruk utført av kvinner.

LINDA NOOR

Daglig leder i den minoritetspolitiske tenketanken Minotenk.

